

СУДОВА ФАРМАЦІЯ: ВИВЧЕННЯ НАСЛІДКІВ ЗЛОВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Шаповалова В.О.¹, Шаповалов В.В.², Шувера О.В.¹¹Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації (м. Харків)²Головного управління охорони здоров'я Харківської ОДА (м. Харків)

Резюме. У статті приведено наслідки нерационального вживання психоактивних речовин що неминуче призводять до погіршення стану здоров'я особистості.

Ключові слова: судова фармація, психоактивні речовини, наслідки зловживання, регіональний рівень.

ВСТУП. Постійне або одноразове вживання психоактивних речовин неминуче призводить до виникнення психічної та фізичної залежності наслідками якої є адиктивні розлади поведінки та психіки осіб. Руйнівна дія алкоголю призводить до необоротних змін в системах та органах організму. Так, багато проявів девіантної поведінки спостерігається серед хворого населення у якого вже чітко сформована фізична та психічна залежність. Найбільш розповсюдженою психоактивною речовиною, яка набула широкого розповсюдження на Хмельниччині є алкоголь [1, 3, 6]. Під дією ацетальдегіду (продукт розпаду алкоголю) відбуваються необоротні явища в організмі людини. Високі показники захворюваності що спостерігаються серед населення Хмельниччини є наслідками надмірного вживання алкоголю впродовж попередніх років (2003 рік – 4,3%; 2004 рік – 4,7%, 2005 рік – 4,8%, 2006 рік – 4,9%). Психічні розлади у осіб що зловживають психоактивними речовинами призводять до деградації особистості та спричиняють погіршення демографічної ситуації як на регіональному так і на державному рівнях. Збільшення рівня захворюваності неминуче призводить до збільшення рівня смертності населення. Для більш детального відображення демографічної

ситуації на Хмельниччині необхідним було проведення моніторингу захворюваності на засадах фармацевтичного права [2, 4].

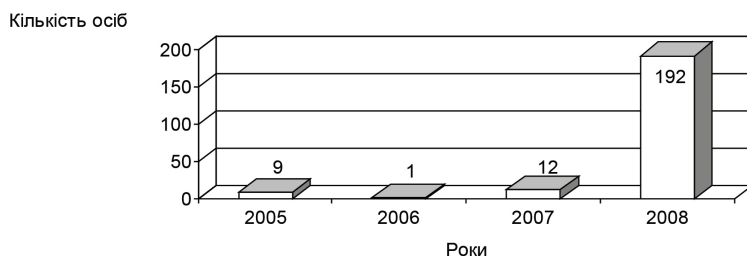
Матеріали і методи дослідження. Судово-фармацевтичні дослідження наслідків зловживання психоактивних речовин (ПАР) проводилися за 2005–2008 роки шляхом обробки статистичних даних за допомогою програми Criminal Stat на регіональному рівні на прикладі Хмельницької області України за на напрямками:

а) аналіз зареєстрованих летальних випадків серед населення Хмельницької області внаслідок зловживання ПАР різних класифікаційно-правових груп;

б) аналіз зловживання ПАР серед працюючого населення Хмельницької області.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ. Судово-фармацевтичний аналіз зареєстрованих летальних випадків внаслідок зловживання ПАР за період 2005-2008 роки на Хмельниччині (мал. 1) показав, що найвищі показники за смертністю серед осіб, які зловживали ПАР, спостерігалися у 2008 році і зросли в 16 разів в порівнянні з 2007 роком та у 21 раз в порівнянні з 2005 роком.

Слід зазначити, що до летальності осіб, які вживають ПАР, призводить також таке захворювання, як ВІЛ/СНІД внаслідок ін'єкційної наркоманії. Дуже прикро, але ця хвороба за останні роки набирає також значного поширення і на Хмельниччині. Загалом, внаслідок руйнівної дії алкоголю на організм люди виникають різноманітні патологічні зміни, які спричиняють тяжкі захворювання і можуть закінчитись летально.

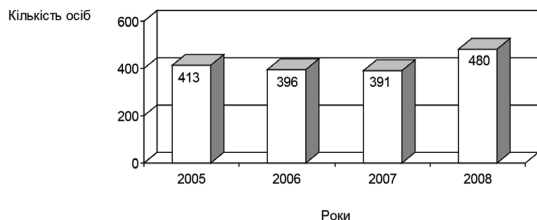
Мал. 1. Діаграма зареєстрованих летальних випадків внаслідок зловживання ПАР за період 2005–2008 роки на Хмельниччині

Так, наприклад, найвищий показник смертності, який був зареєстрований у Хмельницькій області впродовж 2005 – 2008 рр. склав 192 особи на 10 тис. населення спостерігався у 2008 році. І, навпаки, найнижчий показник смертності серед населення, яке страждало на психічну та фізичну залеж-

ність від психоактивної речовини – алкоголю спостерігався у 2005 році і складав 1 особу на 100 тис. населення. Такий зріст показників смертності був зумовлений погіршенням соціальних показників та погіршенням якості життя населення, що в свою чергу спричинило психологічну травму серед

емоційно нестабільних громадян які почали шукати порятунку у спиртових напоях.

Результати дослідження за другим напрямком показали, що серед працюючого населення Хмельницької області в 2008 році кількість осіб, які допускали немедичне вживання та зловживання ПАР в порівнянні з 2007 роком, зросла на 22,7% (мал. 2).

Мал. 2. Діаграма кількісної характеристики працюючого населення Хмельницької області, що зловживає ПАР за період 2005–2008 рр.

У період з 2005–2008 роки на Хмельниччині зафіксована тенденція зростання зловживання ПАР серед працюючого населення: у 2008 році, в порівнянні з 2005 роком, кількість робітників, зловживаючих немедичним застосуванням ПАР, зросла на 67 осіб; порівняно з 2006 роком – на 84 особи; порівняно з 2007 роком – на 89 осіб.

До зросту таких показників можуть призводити багато факторів. Серед головних факторів, які сприяють тенденції збільшення кількості працюючого населення, яке зловживає немедичним застосуванням ПАР, виділимо наступні: соціально-економічні, психоемоційні, лабільність та нестійкість до психоемоційних навантажень [5, 7].

ВИСНОВКИ:

При проведенні судово-фармацевтичних досліджень наслідків зловживання ПАР на регіональному рівні на території Хмельницької області в період з 2005 по 2008 роки було зафіксовано наступне:

1) на території Хмельницької області за період з 2005 по 2008 роки зросли показники зареєстрованих летальних наслідків серед населення внаслідок зловживання ПАР: у 2008 році на

180 осіб (1500%) більше, ніж у 2007 році та на 183 особи (2033%) більше, ніж у 2005 році;

2) зафіксована тенденція зростання зловживання ПАР серед працюючого населення Хмельниччини: у 2008 році в порівнянні з 2007 роком їх кількість збільшилась на 89 осіб.

Література

1. **Лекарственные средства** в наркопсихофармакологии /Под ред. В.А.Шаповаловой, В.В.Шаповалова.–Х.: Прапор, 2002.–592 с.
2. **Фармацевтическое право** в наркологии /Под ред. В.А.Шаповаловой, И.К.Сосина, В.В.Шаповалова.–Х.: Факт, 2004.–800 с.
3. **Шаповалов В.В.** (мол.). Судово-фармацевтичне вивчення стану здоров'я населення у Хмельницькій області /В.В. Шаповалов (мол.), О.В. Шувера// Фармацевтичний журнал. – 2011. – № 2. – С. 36-38.
4. **Шаповалов В.В.** Судово-фармацевтичні дослідження розповсюдження адиктивних розладів здоров'я та нелегального обігу психоактивних речовин на території Хмельницької області /В.В. Шаповалов, В.О. Шаповалова, О.В. Шувера //Український журнал клінічної та лабораторної медицини. – 2010. – Т.5, №1. – С. 29-32.
5. **Шаповалова В.О.** Судово-фармацевтичний та соціально-наркологічний моніторинг немедичного вживання лікарських засобів, які мають психоактивні властивості, на засадах доказової фармації і фармацевтичного права /Шаповалова В.О., Шаповалов В.В., Бондаренко В.В.// Архів психіатрії. – 2006. – Т.12. – №1-4. – С. 137-140.
6. **Шаповалова В.О.** Судово-фармацевтичні дослідження захворюваності на алкогольну залежність на державному та регіональному рівні /В.О. Шаповалова, В.В. Шаповалов, О.В. Шувера //Український вісник психоневрології. – 2011. – Т.19, вип. 2 (додаток). – С. 130-132.
7. **Legislation in pharmacy, forensic pharmacy and evidence-based pharmacy** : Study book (series: Pharmaceutical law) / V.A. Shapovalova, V.V. Shapovalov (Jr.), V.V. Shapovalov, Ju.V. Vasina, V.Yu. Koneva. – [3-rd ed.]. – Kharkiv, 2011. – 160 p.

СУДЕБНАЯ ФАРМАЦИЯ: ИЗУЧЕНИЕ ПОСЛЕДСТВИЙ ЗЛОУПОТРЕБЛЕНИЯ ПСИХОАКТИВНЫМИ ВЕЩЕСТВАМИ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

Шаповалова В.О., Шаповалов В.В., Шувера О.В.

Резюме. В статье приведены последствия нерационального употребления психоактивных веществ, которые неизбежно приводят к ухудшению состояния здоровья личности.

Ключевые слова: судебная фармация, психоактивные вещества, последствия злоупотребления, региональный уровень.

FORENSIC PHARMACY: EXPLORING CONSEQUENCES OF SUBSTANCE ABUSE AT THE REGIONAL LEVEL

Shapovalova V.A., Shapovalov V.V., Shuvera E.V.

Summary. The article presents the consequences of irrational use of psychoactive substances, which will inevitably lead to a deterioration of the health of individuals.

Key words: forensic pharmacy, substance use, consequences of abuse, the regional level.